

je za jeden z dokladů, jak marxistická romanistika kladně ovlivňuje romanistiku buržoazní.

S dobrou odezvou se setkal také velmi stručný, ale účinný referát Marka K u r y ł o w i c z e (Lublin): Das römische Recht in den sozialistischen Staaten - ausgewählte methodologische Probleme, zaměřený ovšem hlavně negativně, na marxistickou kritiku buržoazní romanistiky, a to ještě v obecných polohách, nikoli pozitivně na to, co je pro nás dnes palčivé, totiž na konkrétní metodologická řešení ve světle nabytých zkušeností a na další cesty marxistické romanistiky vpřed.

Pisatel těchto řádků se zabýval aktuálními otázkami marxistických učebnic římského práva pod názvem: Methodologische Probleme der Lehrbücher des römischen Rechts. Jeho příspěvek je zde otištěn v českém znění na str. 345 a násl.

Vcelku nutno říci, že záměr pořadatelů na interdisciplinární pracovní zasedání vědců o starověku byl sice chválný, ale že jeho uskutečnění stěží splnilo očekávaný výsledek, pro právní romanisty určitě ne; nejbližší k sobě měli zřejmě historikové a filologové.

Autoři si přes obecné pokyny volili své referáty víceméně živelně, každý hovořil o něčem z oblasti své odborné specializace a způsobem v této specializaci běžným; styčných bodů nebylo mnoho a nebyly tak podstatné, aby přinesly kýžený užitek. A tak nabyly zvláštního významu diskuse, kde nutně docházelo k interdisciplinárním kontaktům, i osobní setkání a s nimi spojené soukromé rozhovory.

Ale při každém pokusu je nutno počítat s částečným neúspěchem. Na pořadatelských kongresu je, aby zhodnotili zkušenosti, jež jejich akce přinesla, a rozhodli, zda a jak pokračovat v nastoupeném směru.

Pokud jde o právní romanisty ze socialistických zemí, ukázalo se jasně, že potřebují kromě vlastního časopisu především vlastní vědecké sjezdy (nanejvýš společně s jinými právními historiky, ale pak s jednáním v sekcích a výjimečně ve společných sezeních, kde by mohli přednášet své práce a projednávat své naléhavé problémy. A těch je jistě víc než dost.

Bartošek

Berlínské setkání právních historiků

Ve dnech 30. října - 2. listopadu 1978, proběhla v Berlíně další z pravidelných konferencí právních historiků socialistických zemí. Jejím pořadatelem byla Sektion Rechtswissenschaft Humboldt Universität v Berlíně, která určila jako téma jednání postavení dějin státu

a práva, jakožto teoreticko-politického základu výchovy socialistických právníků.

Jak napovídá již samotný název, byl tedy pro konferenci vymezen předem relativně velmi jasný a přesně ohraničený název, přičemž ovšem bylo možno již předem předpokládat, že v těchto mezích bude odevzdána pestrá škála příspěvků, které se zaměří na nejrozmanitější aspekty výuky, resp. i jejího vědeckého zpracování v oblasti historickoprávních disciplín. V této souvislosti je třeba upozornit na skutečnost, že na rozdíl od předcházejících konferencí (např. pražské z roku 1975 nebo budapeštské z roku 1977), nebyly tentokrát zkoumány převážně vnitřní problémy, ale spíše vnější skutečnosti, projevovala se snaha přehlédnout tuto oblast v celku a její úkoly a působení v globálu; přitom byl důraz položen na pedagogickou aplikaci právněhistorických poznatků.

Jednání konference bylo rozděleno, již tradičně, do tří pracovních sekcí, z hlediska věcného zaměření referátů:

1. v první sekci byly zařazeny referáty, týkající se obecných otázek výuky státu a práva na právnických fakultách socialistických zemí, resp. i jednotlivých oborů této disciplíny, a to jak v historické genezi, tak i vzhledem k současnému stavu;

2. další sekce se zabývala ideově politickými problémy historickoprávních předmětů: šlo zde o takové otázky, jako význam dějin státu a práva, jakožto předmětu zprostředkujícího politické, historické a společensko vědní poznatky vůbec, zejména s přihlédnutím k významu dějin státu a práva pro upevnění revolučních tradic a vytváření profilu socialistického právníka;

3. poslední sekce měla za úkol sledovat konkrétní problémy jednotlivých odvětví právní historie. Pozornost zde byla soustředěna zejména k tomu, jak se utvářela jednotlivá právní odvětví i na jejich současný stav. V řadě případů bylo zároveň zdůrazněno, že existuje velmi těsná, ba nutná souvislost mezi výukou právní historie a přípravou kvalifikovaných právníků pro praxi.

Konference se zúčastnili představitelé vysokých škol a dalších odborných pracovišť z SSSR, ČSSR, NDR, Polska, Maďarska, Bulharska a Rumunska. Z Československa byli přítomni pracovníci právnické fakulty UK Praha (M. Doležal, K. Malý st. a K. Malý), UJEP Brno (V. Urfus a P. Mates), KU Bratislava (F. Sivák, Š. Mertanová a J. Klimko) a Ústavu státu a práva SAV Bratislava (K. Závacká, L. Bianchi a J. Karpát).

Vlastnímu pracovnímu jednání konference, které se konalo, jak bylo již naznačeno, ve třech pracovních sekcích, předcházelo plenární zasedání, kde byly předneseny tzv. národní referáty, představující jakýsi

obecný a metodologický úvod pro jednání sekce (za ČSSR jej vypracoval F. Sívák na téma Právne normy určujúce smer a cieľ výchovy k vedeckému svetonázoru).

Jádro konference bylo ovšem přirozeně soustředěno v činnosti sekce. Jestliže byly označeny jako pracovní, pak lze při celkovém hodnocení konference plným právem říci, že tento název byl pro ně zcela přiléhavý.

Prakticky ke každému příspěvku se rozproutila živá diskuse, v níž účastníci reagovali na přednesené myšlenky, rozvíjeli je a vyslovovali svoje, mnohdy kritické, soudy.

Berlínská konference byla bezpochyby přínosem pro právní historii socialistických zemí a prokázala mimo jiné i vysokou úroveň, kterou má tento obor u nás.

Závěry konference lze shrnout do těchto bodů: a) právněhistorické předměty tvoří nutný teoretický základ pro další studium na právnických fakultách a pouze při jejich dobrém zvládnutí mohou posluchači správně pochopit i pozitivně právní disciplíny. V tomto ohledu je třeba vždy znovu zdůraznit bezprostřední praktický význam právní historie; b) dějiny státu a práva se významně podílejí na formování profilu socialistického právníka, což vyžaduje jejich soustavnou aktualizaci, při respektování specifika oboru a růstu nároků na teoretickou úroveň; c) je nezbytné rozšířit právněhistorické poznatky nejen na právnických fakultách, ale i pro právníky, kteří již působí v praxi; d) nadále je nutno prohlubovat teoretickou úroveň bádání i výuky, používat nejmodernějších metod zkoumání, zejména metody srovnávací a sledovat skutečně marxistické pojetí této oblasti.

Mates, Urfus

Jednání právněhistorické sekce mezinárodní konference "Doba Karla IV. v dějinách národů ČSSR"

Univerzita Karlova uspořádala ve dnech 29.11. - 2.12.1978 u příležitosti 600. výročí smrti českého krále a římského císaře Karla mezinárodní setkání historiků. Vedle společného zasedání, kterým bylo slavnostní zahájení konference v Karolinu a úvodní plenární schůze (29.11.1978), na které byly předneseny referáty prof. V. R z o u n k a , DrSc., Svěbytnost kultury a umění českých a slovenských zemí v době Karlově, prof. V. R á b a , CSc., Věda a vzdělání v době Karlově, doc. M. D o l e ž a l a , Koncepce státu v době Karlově v domácích a mezinárodních souvislostech a pozdravný projev akademika V. V a -